

Yeni ve olumlu bir girişim gibi gösterilmek istenmesine karşın 'tabiat parkı' uygulamasının orman, mera, özel Çevre koruma alanları ve fidanlıkların amaç dışı kullanıma açılarak, bunlar üzerinden rant sağlanmaya ve özelleştirmeye hizmet edeceği görülüyor

çiçeği burnunda çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu, 26 Ekim'de valiliklere gönderdiği bir yazıyla her ilde ve büyük ilçelerde "tabiat parkları" kurulması için uygun mekânların tespit edilerek çalışmalara başlanmasını istedi.

Uygulanmaya konu "tabiat parkı" 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun öngördüğü tabiat parkından farklı ve bu ikisinin yalnızca adları aynı. Kanunla koruma statüsündeki tabiat parklarının hangi ölçütlerle belirleneceği ve oluşturulurken nasıl bir yol izleneceği, ilgili kanunun 2-b maddesinde ve buna dayanarak hazırlanan Milli Parklar Yönetmeliği'nin 6-b maddesinde belirtilmiş. Kanuna göre, oluşturulacak tabiat parkının bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenmesine ve eğlenmesine uygun tabiat parçası olması gerekli. Oysa yapılmak istenenin doğal özellikleri dikkate alınmadan "kent ormanı" kurar gibi yeni bir girişim olduğu, bakanlık yetkililerinin uygulamakla yükümlü oldukları yasayı bile yok saydıkları anlaşılıyor.

Gelen gideni aratacak mı?

59. hükümetin Çevre ve Orman Bakanı Osman Pepe "Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçiyoruz" diyerek "kent ormanı" uygulaması başlatmıştı. Uygulamaya göre kentler çevresinde bulunan doğal ormanlar ile ağaçlandırma alanlarının bir bölümü ayrılıp içine bazı yapay eklentiler yapılarak adı "kent ormanı" konmuştu. Bu çalışmaların dayanağı olarak yayımlanan kitapçıkta kent ormanlarının Orman Genel Müdürlüğü tarafından yönetileceği, giderlerinin döner sermayeden karşılanacağı, kamu kuruluşlarına bile kiraya verilmeyeceği belirtilmişti. Ama uygulama yazılanların tam tersi oldu ve bazı kent ormanları AKP'li belediyelere verildi. Belediyelerin de bu kent ormanlarını özel kişilere kiraladıkları söyleniyor. 2003 yılından bu yana birçok ilde uygulanan kent ormanının hangi nitelikleri taşıyacağına, nerelerde kurulacağına, büyüklüğünün ne kadar olacağına, nasıl yönetileceğine ilişkin hukuksal düzenleme yok. Bu yönde bir çalışma da yapılmadı. çalışmalar tam bir keyfilik içinde sürdürülüyor ve gösterişli törenlerle açılışlar yapılıyor. Bilimsel, teknik ve hukuksal temelden yoksun uygulamaların bazı belediyelere oy sağlama, özelleştirmeyi kolaylaştırma amacı güttüğü ortada.

Giden Bakan "kent ormanı" uygulaması başlattığına göre yeni Bakan da farklılığını kanıtlamak için "tabiat parkı" uygulaması mı başlatıyor? Uygulama yeri veya hedef olarak gösterilen alanlara dikkatlice baktığımızda "hazine arazileri"nin önemli bir bölümü mera niteliğinde ve hazine arazilerinin toprak yapısı, bitki örtüsü, yaban hayvanları, eğim, erozyon tehlikesi vb. özellikleri üzerinde durulmuyor. "DSİ Genel Müdürlüğü arazileri"nin baraj ve akarsulara etkisi, toprak yapısı, erozyon tehlikesi vb. özelliklerine bakılmıyor. "Özel çevre koruma alanları" adından da anlaşılacağı gibi tehlikeye açık ve korunması gereken, yöneteni belli olan yerler; uygulamayla bu alanlarda başka amaçlarla başka bir yönetim alanı oluşturulmak isteniyor. "Orman Genel Müdürlüğü'nün hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlar" için dikkat çekmesin diye "orman" denmemiş. Bu durumda 21 milyon ha (1) orman alanı'nın tümünde uygulama olanağı yaratılıyor; ormanın niteliklerine bile bakılmıyor. "Fidanlıklar" için de dikkat çekmesin diye "orman fidanlığı" denmemiş. çevre ve Orman Bakanlığı'nın 116 orman fidanlığından 39 tanesinin kapatılması/satılması kararı derneğimizce yargıya götürüldü ve yargı tarafından iptal edildi. Bu fidanlıklardaki uygulama "kararı delme" girişimi olarak açığa çıkıyor. "Kent ormanı" denirken de rekreatif amaçlar için düzenlenmiş bir ormanın nitelikleri gözönünde bulundurulmuyor.

Kafaya takılan sorular

Uygulamayla bir ilde 100 ha alan yeterli bulunurken başka bir ilde 1000 ha yeterli bulunabilecek. Uygulamaya konu olan tabiat parklarının nitelikleri ve yol açabileceği sonuçlar hakkında yeterli ön hazırlık yok. Bu uygulamaların 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ve Milli Parklar Yönetmeliği kapsamında yapılmayacağı kanuna ve yönetmeliğe gönderme yapılmamasından ve orada belirtilen ölçütlerle izlenecek yolun açıklanmamasından belli. Uygulama alanının altyapı ölçütleri (yol, su, elektrik, telefon vb.) belirlenmemiş. Planlama neye göre ve kim tarafından yapılacak? Yaşamsal önemde bir eksiklik de burayı kimin yöneteceği. 2873 sayılı kanun kapsamındaki tabiat parklarının yönetimi Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne verilmişken yeni uygulamaya konu edilen tabiat parklarının yöneticisi belirtilmemiş. Gönderilen yazıda "Kurulan tabiat parkları değerlendirilecek, en iyilerini

oluşturan birimler takdir ve taltif edilecektir" ifadeleriyle nitelikleri, ölçütleri ve hukuksal dayanağı olmayan uygulamayı yapanlar ve iktidar yanlıları mı ödüllendirilecek? Uygulamanın illerde ve büyük ilçelerde yapılacağı belirtiliyor. Büyük ilçelerin hangi ölçütlere (nüfus, toprak büyüklüğü, ekonomik göstergeler vb.) göre belirleneceğine kim karar verecek? Siyasi iktidar, uygulamalarında STK'lara danışacağını ve işleri birlikte yürüteceğini açıklamasına karşın bu konuda kimseye haber bile vermedi.

çevre ve Orman Bakanlığı'nın görevi, kuruluş yasasında belirtildiğı üzere ormanları korumak, geliştirmek, genişletmek ve işletmek. Bunu yaparken birinci ve en önemli ölçüt "kamu yararı"nı gözetmek. Bakan Eroğlu'nun başlattığı tabiat parklarının kurulması uygulamasının 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na ve buna dayanarak hazırlanmış olan Milli Parklar Yönetmeliğı'ne aykırı olduğı; hukuki, teknik, bilimsel, ekolojik, ekonomik ve yönetsel dayanağı olmadığı görülüyor. Yeni ve olumlu bir girişim gibi gösterilmek istenmesine karşın uygulamanın ormanların, meraların, özel çevre koruma alanlarının ve fidanlıkların amaç dışı kullanıma açılarak üzerlerinden rant sağlanmaya ve özelleştirmeye hizmet edeceği görülüyor. Sonuç olarak başta ormanlar olmak üzere doğal alanların amaç dışı kullanıma açılmasıyla, gelecekte onarılması olanaksız yıkımlara yol açacak bu girişimin uygulanmasına bir an önce son verilmeli.

AHMET DEMİRTA_

* Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneğı

02/12/2007 RADİKAL İKİ